

DISSERTATIO ACADEMICA

DE

GALEIS HOMERICIS,

CUJUS

PARTEM PRIOREM,

SUFFR. ORDINE AMPL. PHILOSOPHORUM AD AU-
RAICUM INCLYTUM ATHENÆUM,

PUBLICO EXAMINI MODESTE SUBJICIUNT

CAROLUS GUST. NYKOPP,

Philos. Magister & Amanuensis Confistorii Acad.

ET

FRIDERICUS GRÖNHOLM,

Satacundensis.

In Auditorio Medico die IX Maji MDCCCXII

H. A. M. S.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

DISSERTATIO ACADEMICA

DE

GALLIIS HOMERICIS

CAUSAM

PROFERENS

EXTERIORUM ANTIQVARIORVM ET AD
KALVM ACCTVM APTVM

ET AD KALVM ACCTVM APTVM

CAROLVS GUST. WIKSTRÖM

PRÆF. CAROLVS GUST. WIKSTRÖM

AT

FRIDERICVS CROHN

PRÆF. CAROLVS GUST. WIKSTRÖM

In Helsingfors die 17. JUNII 1860

Dr. A. W. A.

ABO, Typ. T. A. M. 1860

Peregrinantis per orbem terrarum viatoris, nunc loca abstrusa, amœna tamen mirabilique multiplicis naturæ varietate sensus dulcissime afficiente conspicua, tacite obambulantis, nunc per vasta deserta, silvis confita opacis nec nisi fœdis abrupta paludibus vel montium inaccessorum jugis, vagantis sortem subire videtur is, qui campos litteraturæ antiquæ amplissimos peragrarè in animum sibi induxerit: Nam ut *Ille*, locorum interdum permulsus pulchritudine, interdum vero saltuum, montium ac præcipitiorum frequentia impeditus, iter suum vel lætus instituit, vel tristis, semitarum, quibus sibi incedendum erit, incertus, passibus facit ambiguus: ita etiam *Hic*, antiquorum pervolutans, divitis ingenii & phantasiæ plenissima, miroque dicendi lepore salibusque conspersa, haud tamen raro ambigua, vanisque opinionum commentis atque inexplicabilibus Mythis referta, volumina, aut lætissimo voluptatis sensu perfusum se sentit, aut tædio affectus errandique timidus hæret. Quemadmodum vero idem *Ille*, itineri se commissurus, non modo regionum a se peragrandarum topographiam, verum diversam quoque diversarum incolarum indolem notissimam sibi reddit, omnique, quo

opus fuerit, apparatu se instruit hodeporico: sic etiam *Hic*, si prospere sibi succedat difficilis, at jucundissimus infimul, labor, variis opus habet adminiculis. Haud enim sufficit, ipsam linguam, qua exaratae sunt antiquorum scriptorum reliquiae, didicisse, genioque ipsius cognoscendo sedulo studuisse; Mythologiae etiam atque Archaeologiae (cetera subsidia hermeneutica ut taceam) perfectam cognitionem bono interpreti summæ esse necessitatis, quisque peritus & æquus rei æstimator ac iudex lubens concesserit. Prisci namque homines, superstitione capti & lucis a Philosophia sana atque solida sparsæ expertes, sensuumque externorum imperio mirum quantum subjecti, phænomenorum vero naturæ vi perterriti, non modo vanæ apotheosandi consuetudini sunt obsecuti, verum rebus quoque inanimatis divinitatem quandam inesse finxerunt atque putarunt. Hinc multitudo illa mythorum atque fabularum sæpe anilium, quibus scatent veterum scripta. Auctores quippe hujusce ævi, commentitiis ducti opinionibus, vel potius genio temporis blande indulgentes, res in factis positas narrationibus fictis atque mythicis ita implicatas atque involutas memoriæ mandarunt, ut scripta eorum ne tantillum quidem intelligere atque rite explicare valeat, qui studium Mythologiae neglexerit. Ad Archaeologiam vero quod attinet, per se patet, magni quoque faciendam esse monumentorum & antiquitatum veterum familiaritatem atque notitiam. Sunt enim, ut cuique genti, ita cuique ætati, sui mores atque ritus proprii, quos edax rerum destruit atque consumit tempus: eoque pacto fit, ut antiqui ævi auctores, licet de notissimis atque tunc temporis in usu existentibus scripserint rebus, nobis tamen, præterlapsis tot sæculis, obscuri & incomprehensibiles evadant, nisi, ad explicanda eorum scripta accedentes, rerum, operum, atque monumentorum, quæ tradunt, notitiæ comparandæ sedulum impenderimus laborem. Homerum ex. gr., inexhaustum huncce omnigenæ antiquæ doctrinæ ac sapientiæ fontem, evol-

evolvas, atque in plurimis certe locis res invenies obsoletas, inauditas, incognitas, ita ut Poëtarum patrem atque principem non nisi Archæologiæ probe grævus atque peritusprehendere & interpretari sustineat.

In antiquam vero litteraturam, Græcam puta, omnis doctrinæ matrem, filiamque ipsius atque imitatricem Romanam, qui eruditos intenderit oculos, facili omnino perspiciet negotio, maximam vel saltem haud exiguam ipsius partem de rebus agere bello gestis. Ut enim antiquissimi homines summam, vel unicam potius, laudem & gloriam bellica quæsiere virtute: sic & antiqui ævi scriptores, Poëtæ non minus, quam Historici, nullas fere alias quam bellicas res tractatu dignas judicantes, in deliciis habuisse videntur, easdem in primis celebratas sistere atque descriptas. Quamobrem, qui scripta Græcorum, præsertim vero Homeri, paullo attentius pervolutaverit, nullo intelliget negotio, quantum cuique litterarum antiquarum cultori intersit, eam præcipue nosse antiquitatum veterum partem, quæ belli spectat apparatus, quantaque apud Mæonium Vatem occurrat armorum varietas, quam artificiosa fabrica, quamque multa ambigui sæpe sensus epitheta. Ut vero Græci antiqui arma, quæ ad corpus muniendum, majori omnino, quam quæ ad hostem lædendum inservirent, cura elaborarunt; ita etiam Vatum Pater, arma aggressoria prescius definiens, defensoria contra tanta depingit divini ingenii copia, tanta ornat epithetorum ubertate ac varietate, ut, quid in recessu habeant, vel sagacissimus sæpe hæreat interpres. Quis ex, gr. nescit, quanto artificio elaborata, munita, ornata sistit Heroum scuta? Divinus nempe fatorum Trojanorum Præco, temporis gentisque suæ genio mire blandeque obtemperans, tanta diligentia, tantoque ornamentorum apparatu clypeos depingit Heroum, quanta cura, quantaque sollicitudine ipsi eosdem confecerant, confectosque pugnantes ferverant, vitam potius honeste ponendam, quam

A 2

clypeum

clypeum turpiter mittendum existimantes (a). Galearum vero si vel brevius facta est mentio, fabrica tamen sua artificiosa, epithetorumque copia, varietate, ambiguitate, omnem nostram merentur attentionem. Tanto itaque minus ineptum judicamus, *Galeas Homericas breviter dilucidatas exhibere*, quo certius simus persuasi, in ipsis explicandis nodum, ut dicitur Gordium, legentibus Homerum haud raro sese offerre: laborem huncce frustra haudquaquam susceptum existimantes, si quid ad veritatem eruendam conducere valuerimus. At si minus bene succederit difficilis, viribusque tenellis impar omnino conatus, Tuum L. B. erit, æquum & mite ferre iudicium.

§. 1.

Neminem, qui immortalia Homeri carmina vel paululum diligenti versarit manu, fugere potest, diversis omnino sub nominibus, apud Principem Poëtarum capitis occurrere munimenta, ejus generis sunt: *κνην, κατακλυζ, κορυς, τρυφαλαία, πηληξ*, atque *σεφανη* (b); quæ tamen omnia licet materia, forma

---

a) AMMIANUS MARCELLINUS, *Rerum Gestarum* Lib. XXV, narrat, Epaminondam, e vulneribus moribundum, anxie quæritasse, an scutum ejus esset in tuto. In CORNELIO NEPOTE, *Vita Chabrie*, legimus, Chabriam, navi sidente mori maluisse, quam armis abjectis fugere. PLUTARCHUS in *Apophteg. Lacon.* dicit matres in Sparta filios ad bellum proficiscentes his allocutas fuisse verbis, *Ἡ ταν, ἡ ἐπὶ ταν*, aut cum hoc (scuto sc.) aut super hoc. In *Pelopida* vero docet, Legumlatores, illos, qui clypeos, non vero eos, qui hastas in pugna amiserant, poena plexisse.

b) *Περικεφαλαία* recentior est galeæ denominatio in POLYBIO occurrens. Neque *κρανος*, ejus idem ac *τὸ κορυδός* etymon, apud Homerum, sed PLUTARCHUM in *Camilla* & POLLUCEM in *Opomastico* (Lib. I. c. 10, segm. 135) occurrit.

forma atque ornamentis multum inter se differant, diversas constituere non videntur species, certis notis atque characteribus distinctas. De iis igitur, quid in universum memoratu dignum sistat Poëta, eo alferemus ordine, ut primum *materialiam*, deinde *formam*, & postremo *ornamenta* varia explicare conemur.

Quod vero priusquam adgredimur, a re abesse haud videtur, breviter disquirere: quis galeam apud Græcos primus invenerit, usumque ejus intulerit? quæ quidem nodosa adeo & difficilis est quæstio, ut, quomodo solvenda sit, jure hæreant auctores. Ea quippe ingenii mentisque humanæ est indoles, ut, in scientiarum æque ac artium studiis, e rudibus, mature tamen positis, tirociniis progressi, lento tardoque gradu ad perfectionem procedant mortalium conatus atque molimina. Quo fit, ut qui cujuscunque fere artis incunabula primamque originem investigare inilituerit, fabulosis atque Mythicis canæ vetustatis narrationibus illaqueatus, tuto haud sciat, ubi finem exitumque invenire liceat. Quod vero si de artibus atque inventis in genere statuendum sit; quanto majori cum jure de apparatu bellico? Ut enim innata illa animis mortalium vitæ suæ conservandæ & contra vim aliorum defendendæ cura omnium prima est & princeps; ita etiam, neglectis adhuc spretisque pacis studiis, mavortiis conficiendis armis, primam quoque operam studiumque impendit rude atque ferox genus nostrum, nullam vitam sine armis ratum. Mature igitur apud Græcos, & quidem jam in prima gentis hujusce infantia, in usu fuisse, ut alia arma, sic etiam capitis munimenta, credere fas est: at quando, & a quo, inventa, sensimque perfectiora reddita fuerint, frustraneus omnino exquirendi erit labor. Relatum quidem a PLINIO (c) legimus,
apud

---

c) Hist. Nat. L. VII, c. 56.

apud Spartanos inventam fuisse, tam galeam, quam hastam atque ensem: quod vero effatum, de iis tantum laudatorum armorum speciebus, quæ solis Læconibus in usu fuere, restringendum esse judicamus; prius enim, quam exstitit gens Spartana, arma cujuscunque demum generis, aliis Græciæ incolis haud ignota fuisse, graves adsunt rationes (d). Neque ipsi Mythologi, Martem, utpote cui bellica curæ essent studia, arma primum confecisse, confectaque induisse, narrantes, Mythicamque ex ipsa arte, ut sæpe alias, fingentes personam in numerum Deorum deinde relatum, aliud innuisse videntur, quam ut primus armorum inventor iisdem prorsus latuerit. Patet igitur jam hinc, qua fide illa apud SUIDAM (e) digna sit sententia, qua Græcorum galeam a *Cane* quodam (απὸ Κανὸς τῶος) primum confectam fuisse, indeque nomen *κυνεὺς* sortitam esse adstruit; tacentibus enim hac de conjectura aliis antiquitatum interpretibus, non est quod in opinionem diu explosam ulterius inquiramus. Currente vero tempore, cum bellandi arte & gloria inclarescere jam cœpissent Græci, laudatissimas, optimasque galeas apud Boëotios, & confectas fuisse, & adhibitas, POLLOX nos facit certiores (f).

§. 2.

Primum vero locum inter omnes galeæ species jure quasi suo occupat *κυνεὺς*; quippe quod non modo usus ipsius latissime patuerit, verum antiquissima etiam atque maxime generalis fuerit hæcce denominatio. Ut enim antiquissimi ævi

---

d) Cf. POTTER, *Griechische Archæologie* II. Th. p. 60.

e) *Lexicon Homericum* sub voce *Κυνεὺς*.

f) *Onomasticon* L. I. c. 10 segm. 149.

ævi homines, artium expertes, coria animalium corpori vesti-
 endo maxime idonea judicarunt; sic etiam e ferarum exuviis,
 prima capitis munimenta, exiguo vel nullo adhibito artificio,
 confecta fuisse, admodum videtur probabile (g). Ratio vero
 denominationis si reddenda sit, vulgaris utique nobis arridet
 sententia, qua pellem canis cujusdam fluvialis vel marini
 (κυνος ποταμικῆς) huic usui in primis inservisse, antiquitusque
 ideo capitis munimentis nomen κυνέης sc. *dogas* i. e. *caninae*
pellis, per ellipsin κυνέης (quemadmodum & alia Græcorum
 adjectiva vices sustinent substantivorum), impositum fuisse,
 asseritur. Neque dubitamus, quin nomen hocce usu ita in-
 valuerit, ut, licet pristinum illud tegumenti genus in desuetu-
 dinem postea abiisset, ad omnes tamen galeas, e quacunque
 demum confectas materia, quomocunque formatas & quibus-
 cunque distinctas ornamentis, translatus sit (h). Cave autem
 credas, bellicum tantum hoc nomine celebre fuisse capitis
 velamentum: cum enim Laërtem, opere rustico occupatum,
 κυνέη αἰγέῃ indutum fuisse legimus (i), oppido liquet,
 κυνέην priscis fuisse quodvis *εἶσμα* & *παν σκιαδίων τῆς κεφαλῆς*,
 quod HESIODUS *πῖλον ἀσκητὸν* vocat (k).

Kar

g) Antiquissimi etiam militum Romanorum, e corio confectis usi
 sunt galeis, quas *pileos Pannonicos* vocat VEGETIUS: L. I. c. 20.

h) Cfr. EUSTATHII *Περὶ ἑρμηνείας εἰς τὴν Ὅμηρον Ἰλιάδα* L. III.
 v. 336; ARISTOPHANIS *nubes* p. 75 v. 1; HESYCHII *Lexicon*, &
 APOLLONII SOPHISTÆ *Lexicon Græcum Iliadis & Odysseæ*, atque
 C. T. DAMM *Novum Lexicon Græcum Etymologicum & Reale*,
 sub voce κυνέη.

i) Od. XXIV: v. 230.

k) *Ἔργα καὶ ἡμέραι* v. 544.

Κατατυζ̄ parum, nec nisi defectu ornamentorum formae minus cella, a praecedenti galeae genere erat diversa. Fuit nempe, ut ex ipsa vocis etymologia (α κατω & τευχω) locoque Homérico, ubi mentio ejus unice facta est (Il. X: 253), luculenter patet, e coriis confecta omnique ornamentorum apparatu destituta, qua formam vero, simplex, plana & depressa. Sed ut vilior fuit minorisque, quam ceterae galearum species, pretii: sic etiam a junioribus inprimis usurpata fuit Martis alumnis (απο των αιζων (l)), & iis, qui vel pauperioris humiliorisque fuere conditionis, vel magnam adhuc rei militaris acquirere sibi non valuerant famam atque laudem. Heroës enim, bellica arte laudeque quo magis inclaruere, eo quoque majori cum cura in id incubuerunt, ut arma, totusque ipsorum belli apparatus famam aequaret, auget, superaret. Quare etiam divinus Iliadis Conditor, orationem stilumque pro diversitate rei tractandae mirum in modum varians, maximo omnino splendore, omnibus orationis floribus eorum depingit arma, qui virtute, armis, viribusque praeter ceteris clari fuere atque nobiles (m). Quis arma nescit Hectoris? Quis Pelidos?

Korys (α καρη) tum appellari coepisse galeam, cum, adictus hostiles a capite melius arcendos, magis cella, firma atque in apicem desinens artificiose elaborata esset, docent, praeter ipsius vocabuli, non modo summitatis, verum & rotunditatis atque convexitatis vim sensumque habens, etymon, etiam

---

1) Videf. Il. X: 259 coll. cum Erklärende Anmerkungen zum Homer von J. H. J. Köpfen ad hunc locum.

m) "Οθεν Ὀμηρος μὲν αἰ τὰς θαρραλεωτάτας καὶ μαχιμωτάτας ἀνδρας εὐ καὶ καλῶς ὀπλισμένους ἐξάγει πρὸς τὰς ἀγῶνας". PLUTARCHUS in Pelopida.

etiam plura, quæ in Homero occurrunt, ejus epitheta. Artibus quippe magis excultis, majoribusque in re militari ac perficiendo apparatu bellico progresibus factis, galeas suas, vel æreis laminis munitas, vel totas quantas ex ære confici atque elaborari satius duxere Heroës. Fuit igitur hoc in primis inter *κυνην* & *κορυθα* discrimen, quod illa, aut e coriis solum, aut etiam e coriis ære firmatis, hæc vero nunquam e solis pellibus, sed metallis (n) multo adhibito labore atque artificio confecta, majori plerumque insignis fuerit ornamentorum apparatu (o). Neque tamen tanta inter ipsas fuit differentia, ut certis signis notisque semper & ubique distinctæ diversas omnino constituerent species: eadem quippe e contrario acerrimi ingenii ubertate utramque haud raro depingit Vates, iisdemque ornat epithetis, quin & utramque alternat denominationem (p).

B

Tev.

n) Nulli tamen negamus, *κορυθι*, pannum quendam vel corium fuisse subutum; quin potius, si quis contenderit, laudatam galeæ speciem, ne caput militis a metallo nimis tereretur, intus panno quodam vel pelle fuisse munitam, (eodem fere modo, ac galea a Merione dono Ulyssii data, quam dentibus suillis ornatam gaufaque interne instructam fuisse ipse docet Poëta Il. X: 265), sententiæ ejus album faciles adjiceremus calculum.

o) *Βριαρη, παμφανερσσα, λαμπρον γανερσα, παναιδος, Φαινη, δαιδαλην*, &c. sæpe vocatur *κορυς*, nunquam vero, quantum nobis quidem notum est, *κυνην*. Sic etiam ad illam, non autem ad hanc, spectant: *ακαματον πυρ, αυγη Χαλκηνη, κυμβαχος* & cetera splendorem atque ornatum denotantia enunciata.

p) Ut Romanorum distingui solet galea a caside; sic differre videtur *κυνην* a *κορυς* & *πηληξ*: ponuntur vero, quemadmodum Romanorum, *casdis* & *galea*, etiam promiscue, ut Il. XII: 182 & 183; XX: 397 & 398.

Τρυφαλεια (pro τριφαλεια, a τρις & φαλος (q)), galea tribus fulgens conis, proprie epitheton, deinde vero galeæ proprium, pluries apud Nostrium occurrens, nomen. Ut vero κυνη ornamentis destituta, κατακυνη, sic etiam κορυς iisdem frequentibus gaudens, τρυφαλεια appellatur; omnes enim, quos nobis consulere licuit, in eo consentiunt interpretes, quod hoc nomine nuncupata fuerit galea tribus decorata φαλοις f. eminentiis (r). Neque ipse KÖPPEN illud suum probat interpretandi periculum, quo, quia haud raro in aliis etiam compositis vocabulum τρι vim habet αυξησεως, τρυφαλειαν quoque, ad hanc linguæ analogiam, per galeam magno validoque cono instructam exponi posse contendit, verissimilius quippe ducens, galeam hancce tribus revera munitam fuisse φαλοις f. conis (s).

Πηληξ (a παλλω) antiquitus cristam casidi superne impositam significasse refert POLLUX (t), a quo neque multum abludit APOLLONIUS (u); moris nempe apud Græcos fuit,

q) Sic Grammatici fere omnes plurimique aliorum Interpretum: HEYNE tamen, *Varia Lection. & Obs. in Il. III.* 372, aliud etiam affert etymon, a τρυειν, quia conus perforatus est & aperturam habet, αυλον illum, cui inferitur crista, vocabulum τρυφαλειας deducens.

r) Cfr. EUSTATHIUS L. c. II. V: 182; DAMM, HESYCHIUS, & APOLLONIUS LL. cc. sub voce τρυφαλεια, it. SCHNEIDER, *Griechisch-Deutsches Handwörterbuch* sub eadem voce, & ΚΟΡΚΕ, *über das Kriegswesen der Griechen im Heroischen Zeitalter*, p. 94. Sic etiam VIRGILIUS Aeneid. VII. 785 Turnum depingit:

"Cui triplici crinita juba galea alta" - - -

s) Cfr. KÖPPEN L. c. ad Il. III: 372.

t) L. c. lib. IV. segm. 61, his usus verbis: "Πηληξ δὲ οὐ μόνον ἀ τῆς περικεφαλαιας λοφος, ἀλλὰ - - -".

u) Argonaut. L. II: v. 922. Τετραφαλος φοινικὶ λοφῶ ἐπελάμπετο πηληξ.

fuit, galeas suas, non modo semet ipsos ornandi causa, verum ad terrorem etiam hostibus incutiendum, crissis altis amplisque, atque interdum pluribus decorare. Hinc, ob crissam hancce vibrantem atque, heroibus impetum in adversarios facientibus, vehementer nutantem, tota sic appellata est cassis. Quam ipsam denominandi rationem, ab APOLLONIO & HESYCHIO firmatam (v), in primis innuunt II. XV: 603 & 647. At diversam adeo a præcedentibus speciem, ut confundi nequeat, *πηληκα* constituisse, haud facile quisquam probaverit; quippe quod nulla adsit nota, nullus character, quo a ceteris omnibus tuto possit dignosci. Diversa quidem est denominatio; sed non res ipsa: ex eadem enim ac *κορυς* conficiebatur materia, eadem gaudebat forma, atque iisdem decorabatur ornamentis. Minus tamen crebro apud Homerum occurrit.

Στεφανη (a *σεφω*), species galeæ, & quidem e metallo confectæ; nullis namque nisi metallicam materiem spectantibus gaudet cognominibus, ut *χαλκειη*, *χαλκοβαρεα*, *ευχαλκος*, &c. Qua vero iam primis re ab aliis differat atque distinguere possit, statuendi haud facilis est labor; licet forma ejus rotunda & in modum coronæ redacta ex ipso jam pateat nomine. Verum tamen denominandi rationem explicaturis, duæ se nobis offerunt viæ, a Lexicographis aliisque interpretibus jam dudum apertæ. Aut enim, per synecdochen ita dicta est tota hæc galea a parte illa, qua collum tegere desinit, quia quidquid circulum vel circuitum facit, (igitur etiam galeæ ad collum prominentia circularis), *σεφανη* dicitur; aut etiam, quod annuentibus KÖPPEN & POTTER (x) magis

B 2

arri

v) Uterque II. cc. f. v. *Φαλος* iisdem his verbis: "*Πηληξ, περιεφαλαια, απο τε παλλεσθαι, ο εστι κινεισθαι*".

x) Ille Libro, locoque nuper citato; Hic Lib. c. p. 159.

arridet, hoc nomine ea insignis fuit galea, quæ superne in formam coronæ vel circuli *Φαλαροis*, conis, clavis vel quibuscunque prominentibus distincta fuit ornamentis, quæque ideo, *περικεφαλαία ἐξοχὰς ἐχούσα* a Grammaticis vocatur, ansam explicationis ab Il. XIII: 138 arripientibus, ubi *σεφάνη* idem est ac *ἐξοχή τε ὄρεος*. Quamvis etenim, vel APOLLONIO atque HESYCHIO testibus, certum sit, fuisse muliebri quoddam apud antiquos capitis ornamentum hoc nomine celebre; galeæ tamen, ob quandam cum illo similitudinem idem nomen tributum esse, ejus rei nulla apud antiquos reperimus vestigia.

§. 3.

Constat igitur, tam ex iis, quæ hucusque disseruimus, quam e consentienti auctorum testimonio; in primis vero ipsius HOMERI, prima & antiquissima Græcorum capitis munita, sive æris injurias, sive impetus hostiles propulsatura, ex animalium exuviis fuisse fabricata. Pari modo antiquissimas Romanorum galeas e pellibus fuisse confectas, non modo ipsa nominis etymologia indicat (y), sed testis, præter alios, est etiam Romanus ille laudum Homericarum æmulus, qui Aventinum sic ornatum munitumque fuisse (z).

"Ipse pedes, tegmen torquens immane leonis,

"Terribili impexum seta, cum dentibus albis,

"Indutus capiti, sic regia tecta subibat.

Quænam vero animalia huic usui pelles in primis suppeditaverint, ex epithetis in Poëta passim occurrentibus liquido patet; ad quæ igitur explicanda properandum.

Anti.

---

y) Est enim galea dicta a Γάλη *Mustela*, cujus pelle ad galeas conficiendas præsertim usi sunt antiqui.

z) *Aeneid*, Lib. VII, v. 666.

Antiquissimam galeam e pellibus ferarum, quæ tunc temporis canes (κυωνες) vocabantur, sæpissime fuisse confectam, jam supra monuimus; unde etiam κυνη, *canina*, adeo vulgare fuit galeæ cognomen, ut deinde in nomen proprium quoque ejus abierit usus. Præterea vero sunt: αινη, *caprina*; ταυρη, & εως ποιητη, *e bubula pelle confecta*; atque κτιδη, *mustelina vel viverrina*; sic enim κτιδην recte verti, veri est simillimum. Consentiant namque in eo plurimi Lexicographi aliique interpretes, quod sit κτιδη per aphæresin pro κτιδην (a); &, licet neque ipsis certo constare videatur, cujusnam generis & speciei animalis fuerit κτις; collatis tamen hac de re auctorum judiciis, ad viverræ vel mustelæ genus commode referri poterit (b). In universum de cetero tenendum videtur, vocabulum κυνη, κτιδη, &c. non unam tantum animalium speciem apud Homerum significare; quin contra haud inepte statui poterit, tota sæpe intelligenda esse genera, neque ea quidem, tanta subtilitate & accuratione definita, ac jam a Scientiæ Naturalis magistris fieri solet. Atque hoc idem fortassis, subobscurè licet, innuere voluit, POTTER (c), epithetis galeæ Homericis annumerans quoque cognomina
αλω*

a) Cfr. EUSTATHIUS & KÖPPEN LL. cc. ad II. X: 335; SUIDAS, DAMM, & SCHNEIDER sub voce κτιδη. APOLLONIUS tamen κτις aliud esse videtur, quam κτις.

b) SUIDAS l. c.: "Ἰκτις δὲ ζῶον γαλῆ παραπλησίον"; APOLLONIUS: "κτις γὰρ ἐστὶ τὸ ζῶον ὁμοίον γαλῆ μικρῷ, μεγεθεὶ διαφερασα τῆς γαλῆς τὸ μὲν τὰτ' δερμα εὐδετο φασὶν εἶναι εἰς περικεφαλαιας". DAMM l. c.: "ζῶον ἐνυδρὸν ἰχθυοφάγον, ὡς οἱ κατ' ὄφες; quod probat verbis: κτιδας ἐνυδρας, ab Aristoph. Acharn. 880 mutuatis, vertitque viverræ, ein Fische Otter.

c) Lib. c, p. 54.

κλωπικην atque λεοντην, quæ tamen, quantum scimus, in Flauto de galeis admixta non occurrunt. Ipsas vero pelles, priusquam in usum verterentur, quolammodo præparatas semper fuisse, credendi tanto minus ulla adest ratio, quo certius constat, galeas e pellibus omnino hirsutis, nulla perficiendi arte adhibita, fuisse confectis. Quid? quod antiquissimæ ævi heroës, quo galeas suas visu horridiores redderent, lauces ferarum laniandi cupidarum iisdem affllexerint (d).

Simplices itaque & e solis animalium exuviis confectæ ab initio erant galeæ. Factis vero in bellandi arte majoribus progressibus, ad munienda capita, propullandosque impetus hostiles, eadem minime sufficientes esse, multa edocuit experientia. Hinc, quo, ope aliunde petita, firmiores redderentur, non modo lunnis ligamentisque æreis roboratæ fuere atque munitæ, verum totæ quantæ etiam ex ære haud raro fabricatæ, ut ex epithetis: χαλκηνης, ære constructa l. aptata; χαλκωπαγνος, æreis gaudens genis s. lateribus, χαλκωβαρεια, ære gravis, βαρεια, gravis & firma, ευχαλκος, bene ex ære facta, παρχαλκος, tota ex ære, cet. oppido liquet (e). Verumtamen ne sic quidem satis firma atque dura heroibus visa est galea; quare τριπτυχον, triplicatam vel tribus plicis compositam, Hectoris galeam fuisse docet Mæonius Vates.

Patet

d) Sic STATIUS de Romanis L. VII. Tela rudes trunci, galeæ vacua ora leorum?

e) In vertendis hisce epithetis dubius hæere videtur DAMM, utrum χαλκος per as, an ferrum vertat; unde vero dubitandi ansam arripuerit, dictu difficile est. Licet namque χαλκος plura interdum exprimere videatur metalli genera; de galeis tamen quando est sermo id fieri dubitamus; expresse enim ferrum ab ære pluribus locis distinguit Poëta, ferrea tamen galeæ nunquam facta mentione.

Patet igitur ex allatis modo epithetis, e nullo alio metallo, quam ex ære tantum fabricatas fuisse heroum Homericorum cassides. Quamvis enim II. V: 744 etiam galeæ aureæ facta sit mentio; urgere tamen idcirco non debemus, capitulis munimenta re vera ex auro unquam fuisse confecta. Nam cum ibi de armis agatur *Minervæ*, notumque sit e pluribus carminum Homericorum locis, non modo omnem Deorum supellectilem, verum etiam arma, aut ejuscunque usus instrumenta, præcipue ex auro Vulcaniæ arte fuisse fabricata; sufficiens omnino non adest ratio, heroum quoque cassides, cristis licet aureis aliquando decoratas, pari modo ex auro totas quantas elaboratas fuisse contendendi. Accedit, aurum, ob molliem suam, majoremque gravitatem specificam, ne idoneum quidem ad hunc usum fuisse, atque heroës, licet auro ornatis interdum usi sint scutis, thoracibus, e. s. p., turpe forsan & effeminatum existimasse, aureis semet munire armis, quia Amphimachus, cum auro splens pugnam iniret, puella vocatur atque *stultus* (f). Commemorat quidem Plutarchus g) ferreas etiam cassides; neque omnino ipsi Homero *ferrum* & *chalybs*, *σιδηρος* (h), *argentum*, *αργυρος*, *stannum*, *κασσιτερος*, atque *plumbum*, *μολυβος* l. *μολυβδος*, ignota fuerunt

f) Cfr. II. II: 872 & sq. — Neque VIRGILIUS, *Aeneid.* L. IX: 50, auream cristaque rubra ornatam Turni galeam cantu celebrans, solido auro confectam, sed splendidam tantum vel inauratam fuisse judicat.

g) In *Camillo*: *εχαλκευστατο κρανη τοις πλεστοις ολοσιδηρα*.

h) HESIODUM igitur, qui *Εργα και ημεραι* v. 50, his utitur verbis: "*μελας δ'εκε σιδηρος*", de antiquioribus bello Trojano locutum fuisse temporibus, ex ipso etiam contextu est apertum.

runt (i): cum vero hujus generis metalla galeis interfuisse ne verbo quidem moneat Vates, effatumque Plutarchi ad posteriora jure referendum sit tempora; ad veritatem maxime pronum esse videtur, laudata metalla Homericis casidibus materiem non præbuisse, licet alia belli instrumenta haud raro, vel ex iisdem elaborata fuerint, vel saltem illis ornata,

§. 4. For-

- d) Est etiam *κῡαρος* in HOMERO frequens; an vero aliquod metalli genus re vera significet, præeunte Celeb. Κόρκε, *Lib cit.* p. 83 & sqq., haud sine ratione dubitamus. Quamquam enim, Il. XI: 24 & 35, atque Od. VII: 87, *κῡαρος* Vossio *Stahl* audiat, neque contextui male quadret, hæc versio; veri tamen est similis, *κῡαρον*, cæruleum tantum indicare colorem. Ut enim taceamus, laudatum vocabulum nullibi, ubi occurrit, metallicam necessario indigitare materiem, plurima e contrario sunt loca, ubi colorem non possit non significare, ex. gr. Il. V: 345, & XX: 418, ubi de nubibus, Il. X: 402 & Od. XVI: 176, ubi de capillis, Il. I: 528 & XII: 102, ubi de superciliis, atque Il. XXIV: 94, ubi de vestitu Thetidos lugubri, est sermo. Tenendum quoque est, neque Græcos, nec Romanos Historiæ Naturalis Scriptores voce *κῡαρος* chalybem vel aliud quoddam metalli genus expressisse; sed contra apud PLINIUM, *Hist. Nat.* L. XXI: C. XI. §. 39, colorem floris cujusdam illo indigitari, & L. XXXVII: C. IX. §. 38, gemmam, quæ ad Sapphiri speciem accesserit. De cetero SALMASIUS, in *Exercit. Plinian.* Tom. I. p. 131 sqq. & p. 202 sqq., probat *κῡαρον* pigmentum aliquod fuisse. SCHNEIDER, L. c. f. v. *κῡαρος*, eandem fere probans sententiam, dicit: *bei Homer und Pausan V: II bedeutet es eine gewisse farbenart mit welcher man anstrich oder lackirte.*